

18 Ιανουαρίου 2014

Μέρες πού 'ναι, εις το

μέσον της πτώχευσης και της πενίας, μέσα στον καλλιεργούμενο από όλα τὰ Μέσα πανικό και φόβο για τα επερχόμενα δεινά, αλλά και μέσα στον αναπαραγόμενο διαφημιστικό καταναλωτισμό, μέσα σ' εκείνη την επιμόνως προβαλλόμενη εορταστική καταναλωτική μανία, παρά τη δυσκολία μας, μέσα σ' αυτό τον καταιγισμό, σκέφτομαι πώς να αντέξουν άραγε οι άνθρωποι; Γιατί μόνο στη θλίψη και στην πνευματική ανέχεια μας οδηγούν τελικά όλα αυτά. Έτσι φτάσαμε να ασφυκτιούμε μέσα στην ανοησία

και μέσα στην κενότητα της εορταστικής λαμπρότητας και των φώτων της αγοράς.

Φτάσαμε ο διαφημιστικός Άης Βασίλης, η καρικατούρα αυτή της αγοράς, που μας προέκυψε από τη Δύση, με την έμμομη λατρεία των αγαθών, να αποτελεί στοιχείο και σημείο αναφοράς της ευτυχίας και της εορταστικής ευδαιμονίας μας εν τω κόσμω. Λησμονούμε τη ματαιότητα των πραγμάτων, εξορίζουμε από τη ζωή μας το αυθεντικό της αγάπης και της φιλαλληλίας, καταφεύγουμε στην ευκολία των αισθημάτων της υπεραγοράς, προσπερνώντας συχνά τον πόνο και την αγωνία των ανθρώπων. Των αδελφών μας. Ο Θεός, όμως, είναι Θεός αγάπης και ευσπλαχνίας και δεν μας αφήνει. Σκέφτομαι, εις απάντησιν αυτής της καρικατούρας του Άη-Βασίλη, με όλο το σκηνικό και τη μυθολογία που τον συνοδεύει, με την ανάδειξη και προβολή της καταναλωτικής, ευδαιμονιστικής χλιδής και αφθονίας, να σταθώ σε δυο κείμενα, ένα τού Παπαδιαμάντη και ένα τού Κόντογλου.

Στο διήγημα «Τα πτερόεντα δώρα» του Παπαδιαμάντη έχουμε τον άγγελο να κατεβαίνει εξ ουρανού για να φέρει τα δώρα του. «Ξένος του κόσμου και της σαρκός, κατήλθε την παραμονήν από τα ύψη, συστείλας τας πτέρυγας όπως τας κρύπτη, θείος άγγελος. Έφερε δώρα από τα άνω βασίλεια διά να φιλεύση τους κατοίκους της πρωτευούσης. Ήτον ο καλός άγγελος της πόλεως». Όσα ακολουθούν, στο σύντομο παπαδιαμαντικό κείμενο του 1907, δεν διαφέρουν από την αθλιότητα του σύγχρονου βίου. Όλων αυτών που συναντούμε στη ζωή μας, με την έλλειψη της αγάπης. Την αδιαφορία. Τη φιλαργυρία. Την απάτη. Το ψεύδος. Τη σεμνοτυφία. Την υποκρισία.

Έτσι η πνοή θείας γαλήνης που έφερε ο άγγελος, την πρόταση ζωής και δυνάμεως ουδείς ήξιώθη να τη δεχθεί. Ούτε οι κατοικούντες εις αρχοντικά μέγαρα ούτε οι διαμένοντες εις την καλύβην των πτωχών, που βλασφημούν τον Θεό, για τα βάσανά τους. Ούτε οι χαρτοπαίζοντες σε πλούσια μέγαρα ούτε οι ασχημομονούντες στους δρόμους. Ούτε οι μετρούντες νομίσματα επίτροποι, οι άρχοντες και οι αρχιερείς στις εκκλησίες.

«Ο άγγελος δέν εύρε παρηγορίαν. Επήρε τα πτερόεντα δώρα του —το άστρον το προωρισμένον να λάμψη εις τας συνειδήσεις, την αύραν, την ικανήν να δροσίζη τας ψυχάς, και την ζωήν, την πλασμένην διά να πάλλη εις τας καρδίας, ετάνυσε τας πτέρυγας, και επανήλθεν εις τας ουρανίας ασίδας.» (Δ, 191-192):

Κατ' ανάλογο τρόπο, στο διήγημα «Το Βλογημένο μαντρί» του Κόντογλου (Το Αϊβαλί η πατρίδα μου, σσ. 134 - 139), «Κάθε χρόνο ο Άγιος Βασίλης τις παραμονές της Πρωτοχρονιάς γυρίζει από χώρα σέ χώρα κι από χωριό σε χωριό, και κτυπά τς πόρτες για να δει ποιος θα τον δεχτεί με καθαρή καρδιά. Μια χρονιά λοιπόν, πήρε το ραβδί του και τράβηξε. Ήτανε σαν καλόγερος ασκητής, ντυμένος με κάτι

μπαλωμένα παλιόρασα, με χοντροπάπουσα στα ποδάρια του και μ' ένα ταγάρι περασμένο στον ώμο του. Γι' αυτό τον παίρνανε για διακονιάρη και δὲν τ' ανοίγανε την πόρτα. Ο άγιος Βασίλης έφευγε λυπημένος, γιατί έβλεπε την απονιά των ανθρώπων...»

Έτσι είναι που αφήνει πίσω πολιτείες και χωριά, για να φτάσει σ' ένα μαντρί κολλημένο στα βράχια. Όσα ακολουθούν, αναδεικνύουν την ταπεινότητα και την απλότητα και την αγάπη. Κι εκείνο τον Γιάννη τον ταπεινό. Την κοινωνία των ανθρώπων εν Χριστῷ. Τον αγιασμό. Έτσι ολοκληρώνεται και το διήγημα:

«Ο άγιος Βασίλης δάκρυσε. Σηκώθηκε πάλι απάνω, άπλωσε τὶς απαλάμες του και ξαναείπε την ευχή του αλλοιώτικα.

“Κύριε, ο Θεός μου, οίδας ότι ο δούλος σου Ιωάννης, ο απλός εστιν άξιός και ικανός ίνα υπό την στέγην αυτού εισέλθης, ότι νήπιος υπάρχει, και των τοιούτων εστιν η βασιλεία των ουρανών...”

Και πάλι δὲν κατάλαβε τίποτα ο Γιάννης ο καλότυχος, ο Γιάννης ο Βλογημένος.»

Αυτά σκέφτομαι πως είναι καλό να κρατάμε και να σκεφτόμαστε τὶς μέρες αυτές των εορτῶν και του νέου έτους.

του Νίκου Ορφανίδη

Πηγή: churchofcyprus.org.cy